

Módszerek és megközelítések

Doktorandusz Kutatóúton
műhelykonferencia

2021. május 7. (péntek)

MÓDSZEREK ÉS MEGKÖZELÍTÉSEK

Doktorandusz Kutatóúton
műhelykonferencia

2021. május 7. (péntek)

A DOSZ Történelem- és Politikatudományi Osztály rendezvénye

PROGRAM

A platform a következő linken keresztül érhető el: <https://meet.google.com/tgo-fiib-fyo>

14.00–14.10

Megnyitó

1. SZEKCIÓ

A szekciót vezeti: Dr. Schrek Katalin

14.10–14.30

Schvéd Brigitta Kinga

A diplomácia- és eszmetörténet sajátos forrásai: Mária Terézia alakja és az európai hatalmi egyensúly megítélése az angol politikai média vizuális forrásaiban (1740–1748)

14.30–14.50

Bordás Bertalan

A vázlattól a kék könyvekig. Brit diplomáciatörténeti források a 19. század nemzetközi kapcsolataihoz

14.50–15.10

Bessenyei Vanda

A *Szabad Nép* cikkei mint források a Slánský-per és előzményeinek kutatásában

vita (15.10–15.20)

szünet (15.20–15.40)

2. SZEKCIÓ

A szekciót vezeti: Dr. Hevő Péter

15.40–16.00

Kiss Márton

„Bárki légy, ne dicsérj, ha megírod életem történetét.” Szoboravatási beszédek feldolgozása digitális módszerekkel

16.00–16.20

Szabó Levente Gábor

Tengerészeti források feldolgozása

16.20–16.40

Lengyel Ádám

A vígjáték is korrajz?! – Az *Egy rém rendes család* című sorozat mint reflexió az Egyesült Államok belpolitikájára

vita (16.40–16.50)

szünet (16.50–17.10)

3. SZEKCIÓ

A szekciót vezeti: Dr. Szóts Zoltán Oszkár

17.10–17.30

Dallman Kristóf

A 19–20. századi magyarországi jezsuita nevelési-oktatási intézmények kutatásának módszertani sajátosságai

17.30–17.50

Sági György

A Magyarországi Szerzeteselöljárók Konferenciáinak Levéltára – Beszámoló egy „fantom” levéltár iratanyagának rendezéséről és felépítéséről

17.50–18.10

Dávid Benjámín

Anyakönyv mint történeti forrás

vita (18.10–18.20)

zárszó (18.20–18.30)

ÖSSZEFOGLALÓK

Bessenyei Vanda

SZTE BTK TDI Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Program, I. évf.

(bessenyei.wanda@gmail.com)

Témavezető: Dr. Bencsik Péter

Szakmai érdeklődési és kutatási terület:

Kutatási területem a csehszlovák koncepciós perek 1948 és 1954 között, valamint az ebben a periódusban kialakuló magyar–csehszlovák állambiztonsági kapcsolatok. Ehhez kapcsolódóan érdekel továbbá a koncepciós perek megjelenése a magyar, csehszlovák és szovjet sajtóban is.

A Szabad Nép cikkei mint források a Slánský-per és előzményeinek kutatásában

Akárcsak az 1949-es Rajk-per, a Csehszlovákia Kommunista Pártja főtitkárának koholt vádak alapján megkomponált, 1952 decemberében zajló kirakatpere is komoly sajtóvisszhang közepette folyt. Nem pusztán a csehszlovák párt hivatalos orgánumban, a Rudé právóban kapott teljes sajtónyilvánosságot, hanem a Magyar Dolgozók Pártjának lapja, a Szabad Nép is napról-napra közvetítette a tárgyalás menetét. A magyar társadalom Szabad Népet rendszeresen olvasó tagjai jól tájékozottak voltak a csehszlovák kirakatper eseményeit illetően, köszönhetően a lap részletes híradásainak.

Érdemes azonban a konkrét tárgyalástól eltávolodva, egy tágabb perspektívából tekinteni a Slánský-perre és előzményeire. Csehszlovákiában ugyanis elhúzódott a belső ellenség leleplezése és csupán több, a vizsgálatok során alkalmatlannak bizonyuló jelölt után került maga Rudolf Slánský a fővádlott szerepébe. Mit engedett azonban a Szabad Nép látni ebből az elhúzódó hajszából? Mennyiben alkalmazható forrásként a kommunista sajtó, pontosabban a Szabad Nép a Slánský-per és előzményeinek kutatásakor?

Előadásomban a fent feltett kérdésekre kívánok választ adni. Az ugyanis összetettebb, mint elsőre tűnik, mivel véleményem szerint a propagandaszólamoktól harsogó cikkekben olyan információk is megtalálhatók, amik a téma kutatásába jól beilleszthetők.

Előadás kulcsszavai: koncepciós per, kirakatper, kommunista sajtó, forráskritika, propaganda, Csehszlovákia, Szabad Nép

Bordás Bertalan

PTE BTK IDI, Európa és a magyarság a 18–20. században doktori program, III. évf.

(bertalan.bordas@gmail.com)

Témavezető: Dr. Schrek Katalin; Dr. habil. Bebesi György

Szakmai érdeklődési és kutatási terület:

A következő aldiszciplínák érdekelnek: Nemzetközi Történelem (International History), Nemzetközi Szociológia (HSIR), Nemzetközi politikaelmélet (Theory of IR), külpolitikai elemzés (FPA). Minden, ami ezekhez tartozik, tehát: társadalom és esztörténet, politológia és biztonsági tanulmányok.

A vázlattól a kék könyvekig. Brit diplomáciatörténeti források a 19. század nemzetközi kapcsolataihoz

Előadásomban elsősorban a doktori kutatásomhoz leginkább felhasznált forrásokat, a diplomáciai leveleket (*Correspondence*), azok vázlatait (*Drafts*), valamint a döntéshozók számára készített angol kék könyveket (*Blue books*) szeretném bemutatni. A külföldi és magyar szakmunkákhoz hasonlóan, a címben szereplő dokumentumok adják a diplomáciatörténeti munka gerincét, azonban az elmúlt pár évtizedben a nemzetközi történelem kutatása és feldolgozása gyökeresen átalakult. Fontos megemlítenünk, hogy az évtizedekig kiváltságnak számító kutatómunkát felváltotta a széleskörű hozzáférés és az intézmények megnyíltak a 'nagyközönség' számára. Az újabb források, forrástípusok és külföldi munkák elérésével a kutatóknak lehetőségük nyílt az újabb, összetettebb szempontok szerinti vizsgálatra. Amíg Pierre Renouvin és Jean-Baptiste Duroselle még a különböző determinánsokat helyezte előtérbe, Immanuel Wallerstein a világrendszer szemléletet hozta bátran a teoretikus látómezőbe, Marc Trachtenberg pedig legújabbban a nemzetközi történelem írásának többtényezős módszertanáról írt. Milyen források alkotják tehát egy diplomáciatörténeti és a nemzetközi történelem kutatásának fő forrásait? Mi alapján történik és milyen szerepet játszik a verifikálás? Miben gondolkodunk hasonlóan a rankeánus pozitivistákhoz és hogyan lehet újítani a nemzetközi történelem műfajában? A műhelykonferenciára készített prezentációban ezekre a kérdésekre igyekszem választ találni, illetve kérem a közönséget a termékeny szakmai diszkusszióra.

Előadás kulcsszavai: brit diplomácia, 19. század, historiográfia, nemzetközi történelem

Dallman Kristóf

PTE BTK 'Oktatás és Társadalom' Neveléstudományi Doktori Iskola, Neveléstörténet program, II. évf.

(kristofdallman@gmail.com)

Témavezető: Prof. Dr. Somos Róbert; Dr. habil. Bánkuti Gábor

Szakmai érdeklődési és kutatási terület:

Tudományos érdeklődésem középpontjában a katolikus egyház története, a felekezeti neveléstörténet, valamint a szláv népek kultúrtörténete áll. Doktori kutatási területem a 19-20. században Magyarország területén működő jezsuita nevelő-oktató intézmények pedagógiatörténeti fókuszú vizsgálata.

A 19–20. századi magyarországi jezsuita nevelési-oktatói intézmények kutatásának módszertani sajátosságai

Szekcióelőadásomban a 2019-ben a Pécsi Tudományegyetem 'Oktatás és Társadalom' Neveléstudományi Doktori Iskolájában megkezdett PhD képzésem során végzett kutatásom forrásadottságait és a kutatás kapcsolódó módszertani kihívásokat mutatom be. Doktori kutatásom középpontjában a 19–20. században – jelesül 1860 és 1948 között –, Magyarország területén, a Jézus Társaság tevékenységi körében működött nevelési-oktatói intézmények –középfokú oktatási intézmények, internátusok, valamint nem iskolarendszerű képzések – működésének vizsgálata áll. A kutatás során indokolt a multidiszciplináris megközelítés, hiszen a téma feltárásához szükséges a történettudomány, a neveléstudomány, valamint érintőlegesen a hittudomány eszköztárára is. Előadásom során bemutatom az általam kutatott téma hazai és nemzetközi kutatási előzményeit, főbb szakirodalmát, valamint elsődleges forrásadottságait. A levéltári források bemutatása során hangsúlyt fektetek a különböző lelőhelyek, valamint a különböző forrástípusok kutatási sajátosságaira is. A kutatás módszertani különlegességét adja, hogy bár a korszakban a jezsuita rend nem tartott fenn nagyszámú nevelési-oktatói intézményt, az ezekre vonatkozó levéltári forrásanyag – a 20. század politika és társadalomtörténeti fordulópontjainak köszönhetően – számos eltérő fenntartójú és gyűjtőkörű levéltár között oszlik meg.

Előadás kulcsszavai: egyháztörténet, Jézus Társaság, neveléstörténet, levéltári források, iskolai évkönyvek, ignáci pedagógia, jezsuita oktatás

Dávid Benjámín

SZTE BTK TDI Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Program, I. évf.

(d.ben0269@gmail.com)

Témavezető: Dr. Kiss Gábor Ferenc

Szakmai érdeklődési és kutatási terület:

Békés megye (ezen belül Gyoma és Endrőd) társadalomtörténete a 20. században. Ezen belül a világháborúk veszteségeit és a társadalomra gyakorolt hatásait vizsgálom.

Anyakönyv mint történeti forrás

Az anyakönyvek kutatása és vizsgálata az elmúlt két évtizedben egyre nagyobb felhasználásnak örvend a kutatók (elsősorban családfakutatás) körében. Az 1894. évi XXXIII. tc. értelmében 1895. október 1-jétől Magyarországon kötelező lett az állami anyakönyvezés. Ezzel szemben az egyházi anyakönyvek rögzítése és vezetése időben sokkal messzebbre vezethető vissza. Az állami által előírt kötelező adatszolgáltatás révén, az anyakönyvi adatok vizsgálata és annak felhasználása többértéű, hiszen segítségükkel a vizsgálni kívánt közösségben végbement egyéni, családi vagy társadalmi változások és folyamatok részletesebben megfigyelhetőek és leírhatóak. Az adatok révén részletes információkat gyűjthetünk a fertilitási, mortalitási és házassági adatokra vonatkozóan. A forrásbázis nemcsak a történettudomány, hanem a demográfia vagy családfakutatás számára is hasznos információkkal bír. Előadásomban első felében azt kívánom bemutatni, hogy az anyakönyvek miként és hogyan kutathatóak, továbbá a vizsgálatok során a kutató milyen adatokat nyerhet ki a dokumentumokból.

Több, mint száz éve elteltével a 21. században hogyan férhetünk hozzá és miként kutathatóak ezek a dokumentumok? Milyen adatokat tud kinyerni a forrásból a kutató az anyakönyvek vizsgálatával? Az egyes tudományágak számára miként hasznosíthatóak az adatok a kutatások során? Milyen módszerrel dolgozható fel az anyakönyvekből kinyert adatok? Prezentációm során ezekre a kérdésekre kívánok választ adni a hallgatóság számára.

Előadás kulcsszavai: anyakönyv, társadalom, történelem, demográfia, családfakutatás, fertilitás, házasság, mortalitás

Kiss Márton

PTE TTK Földtudományok Doktori Iskola

(kiss.marton1990@gmail.com)

Témavezető: Dr. habil. Bene Krisztián; Dr. habil. Pap Norbert

Szakmai érdeklődési és kutatási terület:

Kutatásaimban a Rákóczi-szabadságharc emlékezetképével és ennek térbeli változásaival foglalkozok. Emellett érdeklődési körömbbe tartozik a katonai emlékezet 20. századi alakulása és ezek térbelisége.

„Bárki légy, ne dicsérd, ha megírod életem történetét.” Szoboravatási beszédek feldolgozása digitális módszerekkel

II. Rákóczi Ferenc (1676-1735) életével és munkásságával számos diszciplína foglalkozott már eddig. Ezek többsége a fejedelem nevéhez köthető Rákóczi-szabadságharc (1703-1711) eseményei mellett Rákóczi életét is a górcső alá vették. A 18. századi események hatása a későbbi korokban is megmaradt, míg a 20. században Rákóczi emlékét a mindenkori politikai rendszer is ki szeretne volna használni. A korszak emlékezetpolitikájában Rákóczinak fontos szerepet szántak: szobrokat, tereket és egyesületeket avattak a nevével, amelyek a magyar államiság szempontjából is fontos helyekre kerültek. Ilyen volt például a budapesti Kossuth téren található szobor, amely szinte minden magyar politikai rendszer számára „meghódítandó terület” maradt.

Előadásomban egy félig automatizált, géppel támogatott szövegelemzési lehetőséget kívánok bemutatni a gyakorlatban két, a budapesti Rákóczi-szobornál tartott beszéd összevetésével. Ehhez a QDA Miner elnevezésű szoftvert kívánom alkalmazni, amelynek segítségével több módon alkothatunk kódokat a szövegből. Egyrészt használhatunk már létező kategóriákat és definíciókat, valamint létrehozhatunk önállóan ilyen formákat. Utóbbi lehetőség esetében figyelembe kell venni az adott tudományos diszciplína elfogadott rendszerét, amikor azokat létrehozzuk. A kézi kódolás után a program segítségével összehasonlíthatóvá tehetjük a szövegeinket, az eredményeket pedig vizualizálhatjuk (például grafikonok vagy diagramok segítségével).

Előadás kulcsszavai: emlékezetpolitika, II. Rákóczi Ferenc, szövegelemzés, digitális bölcsészet, politikatudomány

Lengyel Ádám

SZTE BTK TDI Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Program, III. évf.

(adamlengyel92@gmail.com)

Témavezető: Dr. Kiss Gábor Ferenc

Szakmai érdeklődési és kutatási terület:

Doktori kutatási témám az Egyesült Államok harci kutató-mentő képességének fejlődése 1982-től 2008-ig, fő kutatási területem az Egyesült Államok története, főként had-, diplomácia és politikatörténete a 20. század második felében, illetve a 21. században. Emellett foglalkozok még hadelmélettel, a gyarmati rendszerek felbomlásával és a filmek történelemábrázolásával is.

A vígjáték is korrajz?! - Az Egy rém rendes család című sorozat mint reflexió az Egyesült Államok belpolitikájára

A 20. század második felében a televíziózás egyre szélesebb körben elterjedtebb kikapcsolódási formává vált. A televízió aranykorának – az Egyesült Államokban – az 1980-as, '90-es éveket szokás emlegetni, mely két évtized olyan korszakos, hosszú ideig futó sorozatokat adott nekünk, mint a *Roseanne*, a *Kaliforniába jöttem*, vagy az *Egy rém rendes család*. Ezek a sorozatok amellet, hogy mind az adott korszak társadalmi eseményeire reflektálnak, miközben vígjátékként szórakoztatnak. Számomra ezek közül az 1987 és 1997-közt futó *Egy rém rendes család* (eredeti címén *Married... with Children*) a legérdekesebb – részben, mert személy szerint ezt kedvelem leginkább, részben viszont azokért a finom utalásokért, amik fellelhetők a sorozatban. Előadásomban röviden bemutatom a '80-as és '90-es évek amerikai médiáját, a sorozat háttérét, valamint, hogy milyen „botrányok” és nehézségek övezték a készítését és sugárzását. Néhány példát kiemelve bemutatom továbbá, hogy a karakterek és a sorozat történetének dinamikái, milyen eseményekre, és hogyan reflektálnak az Egyesült Államok sorozat alatt zajló, illetve korábbi történelméből. Ezek mellett előadásom végén röviden bemutatom azt is, hogy milyen módon használhatók fel a különböző sorozatok forrásként, vagy vonhatók be adott esetben a köz- és felsőoktatásba.

Előadás kulcsszavai: filmtörténet, társadalomtörténet, Egyesült Államok, vígjáték, Egy rém rendes család

Sági György

PPKE BTK TDI I. évf.

tudományos segédmunkatárs, MTA–PPKE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport megbízásos munkatárs, Magyarországi Szerzeteselöljárók Konferenciáinak Irodája (MSZKI)

(sagi.gyorgy1988@gmail.com)

Témavezető: Dr. habil. Tusor Péter, az MTA doktora

Szakmai érdeklődési és kutatási terület:

Kutatási területem a 20. századi egyháztörténet, azon belül is elsősorban a Kalocsa-Bácsi Főegyházmegye története, különös tekintettel Grósz József érsek ideje, de foglalkoztam/foglalkozok Esty Miklósnak, a Szent István Társulat delegált adminisztrátorának működésével is, hagyatékát én rendeztem. Ezen felül az MSZKI iratanyagának rendezésén dolgozom, ami jelen előadásom témáját is adta.

A Magyarországi Szerzeteselöljárók Konferenciáinak Levéltára – Beszámoló egy „fantom” levéltár iratanyagának rendezéséről és felépítéséről

Elöljáróban leszögezendő, hogy a címben szereplő levéltár a valóságban nem létezik, azonban praktikus és logikus szempontok alapján kapta tőlünk ezt az elnevezését. 2019 őszén vette kezdetét az MSZKI iratanyagának rendezése. Mindenképpen szót kell ejtenünk az MSZKI mibenlétéről, valamint a Férfi Szerzeteselöljárók Konferenciája (FSZK) és a Magyarországi Rendfőnöknők Konferenciája (MRK) szerepéről, melyek fő iratképzői az előadás tárgyát képező levéltárnak.

A szóban forgó levéltári dokumentumok korszakilag az 1980-as évek második fele, végétől 2015. december 31-ig terjednek, az azt követően keletkezett iratok még az MSZKI Irattárának részét képezik. Mindenképpen érdemes szót ejteni az iratok rendezése során felmerülő technikai kérdésekről és szempontokról, valamint a kialakítás alatt álló rendszer felépítéséről, a fondjegyzékről. A „levéltárológiai” áttekintést követően ki kell térni a levéltári anyagnak, mint forrásbázisnak a jellegére, milyen műfajú iratok tartoznak állományába. Ezek segítségével betekintést nyerhetünk a magyar szerzetesség történetének rendszerváltáskori újraindulásától napjainkig zajló változásaiba, alakulásába, a különféle eseményekbe. A kortárs magyar katolikus Egyház működéséről, elmúlt bő harminc esztendejéről egyaránt képet kaphatunk.

Továbbá megemlítendő, hogy az MSZKI és a két szerzetesi konferencia iratain felül egyéb iratképzők dokumentumai is a levéltár állományába kerültek/kerülnek. Ezek fizikai és/vagy digitális

módon képezik az archívum részét. Röviden ezekről is érdemes szót ejteni, elsősorban kitérve arra, hogy mi a levéltárba kerülésük háttere. Példaként említenénk ezúttal az Erzsébet-apácák vagy a Sophia Főiskola iratanyagát.

Előadás kulcsszavai: iratrendezés, MSZKI, Szerzetesi Iroda, szerzetesség, levéltárrendezés, fondjegyzék, iratképzők

Schvéd Brigitta Kinga

PTE BTK IDI, Középkori és kora újkori doktori program, III. évf.

(schvedbrigitta@gmail.com)

Témavezető: Prof. Dr. Sashalmi Endre, az MTA doktora

Szakmai érdeklődési és kutatási terület:

Kutatási területem alapvetően a kora újkori diplomácia-, eszme- és sajtótörténethez kapcsolódik. Készülő disszertációmban a hatalmi egyensúly elvének eszmetörténeti gyökereit, fogalomtörténeti aspektusait és politikai ikonográfiáját vizsgálom angol politikai médiatermékekben – így például publicisztikai írásokban, különböző sajtótermékekben, pamfletekben, parlamenti beszédekben, valamint vizuális forrásokban, például metszeteken és karikatúrák ábrázolásain – a 17–18. század fordulójára fókuszálva. Készülő disszertációm témájához kapcsolódóan az utóbbi időszakban két ösztöndíj segítségével a fogalom későbbi – az 1740-es évekre, valamint az 1770–1790-es évekre – és Közép-Európára vonatkozó vizsgálatával is foglalkozom.

A diplomácia- és eszmetörténet sajátos forrásai: Mária Terézia alakja és az európai hatalmi egyensúly megítélése az angol politikai média vizuális forrásaiban (1740–1748)

Előadásomban az Új Nemzeti Kiválóság Program Doktori Hallgatói Kutatói Ösztöndíjának keretében végzett kutatási programom egy szeletét kívánom bemutatni. A kutatási program tágabb célja az osztrák örökösödési háború (1740–1748) évtizedéből származó angol politikai médiumok – különösen publicisztikai termékek (sajtótermékek, politikai pamfletek), parlamenti beszédek és viták, valamint vizuális források (szatirikus és allegorikus metszetek, grafikus nyomtatványok, karikatúrák) – fogalomközpontú és politikai ikonográfiai vizsgálatával az európai hatalmi egyensúly fogalmának szövegközpontú elemzése, illetve az európai hatalmi egyensúly szempontjából a Habsburg Monarchia szerepének feltérképezése, az angol bel- és külpolitika ezzel kapcsolatos véleményének reflektálása. Az osztrák örökösödési háború, illetve az azt lezáró 1748. évi aacheni (aix-la-chapelle-i) békekongresszus időszakának Angliára és a Habsburg Monarchiára, kifejezetten Mária Terézia alakjának megítélésére fókuszált vizsgálatát a szigetország – legfőképp 1742-től egyre aktívabb – háborús részvétele, illetve a Habsburg Monarchia stabilizálását, Mária Terézia osztrák főhercegnő, magyar és cseh királynő (1740–1780) trónjait védő lépései indokolják. Az előadás során a fentebb kifejtett kutatási program vizualitásra vonatkozó eddigi részeredményeit kívánom bemutatni a British Museum kilenc releváns, szatirikus és allegorikus metszetének vizsgálatán keresztül,

rámutatva a forrástípus jellegzetességeire és elemzési lehetőségeire. A grafikai tartalmak elemzése során a politikai ikonográfia módszertanát alkalmazva megfigyelem az adott grafikai médium születési és készítési körülményeit, illetve az ábrázolt szimbolikus és allegorikus tartalom mögött fellelhető politikai indíttatás céljait.

Előadás kulcsszavai: diplomáciatörténet, eszmetörténet, politikai média, vizualitás, politikai ikonográfia, Habsburg Monarchia, Anglia, Nagy-Britannia, osztrák örökösödési háború, európai hatalmi egyensúly

Szabó Levente Gábor

SZTE BTK TDI Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Program, III. évf.

(levriker@gmail.com)

Témavezető: Prof. em. Dr. Karsai László

Szakmai érdeklődési és kutatási terület:

Elsődleges kutatási területem Japán történelme a XIX. század második felétől a XX. század első feléig. Japán modernizációja és politikai változásai egyedinek és különlegesnek mondhatóak a világtörténelem színpadján. Japán történelmén kívül a tengeri hadviselés, valamint a haditengerészeti események feldolgozása is az érdeklődési területeimhez tartozik.

Tengerészeti források feldolgozása

Tengerészeti források feldolgozásánál rengeteg nehézség adódhat. A modern forrásoknál a GPS rendszerek révén, a hajók pontos helyének meghatározása egyszerű. Korábbi forrásoknál azonban navigációs pontok, kikötők elhagyásának időpontja, valamint egyéb másodlagos információk alapján kell meghatározni a pozíciójukat. Ha ehhez hozzávesszük, hogy esetleges irányváltások szögben megadott mértéke az aktuális helyzethez képest van megadva, akkor láthatjuk, hogy ez sokkal bonyolultabb, mint elsőre gondolnánk. Tengerészeti ütközetek esetén, különösen a kései 19. századtól fogva a fegyverek hatótávolsága a látótávolság szélén mozog, később pedig a horizonton túl történik. Ha ezeket a faktorokat összeadjuk végeredményben a bölcsész szakma ősi ellenségével találjuk szemben magunkat: a matekkal. Mivel jelentésekből kell dolgozni így a hajók iránya, sebessége és pozíciója együtteséből kell kiszámolni, hogy honnan indul egy-egy lövés. A lövések irányát a hajó relatív irányához kell mérni az emelkedési szög és az oldalszög mellett. A csőtorkolati sebesség, valamint tüzelés és a becsapódás között eltelt idő az emelkedési szög hatványaként a távolság kiszámítását segítheti, viszont ezek mind függenek a hajó helyzetétől. Ha hozzávesszük, hogy egy ütközet órákig tarthat folyamatos irányváltásokkal láthatjuk, hogy szinte lehetetlen rekonstruálni egy ütközetet hatalmas számítási apparátus nélkül. Előadásomban szeretném bemutatni néhány forrás használatát egy-egy ütközet rekonstrukciójához.

Előadás kulcsszavai: haditengerészet, tengerészeti források, hatótávolság, emelkedési szög, oldalszög, matematika, számítások